

**MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W CZĘSTOCHOWIE**

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W CZĘSTOCHOWIE ZA ROK 2025**

Częstochowa, marzec 2026 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. STRUKTURA WYDATKÓW ZA 2025 ROK I DOCHODZENIE NALEŻNOŚCI	5
II. DZIAŁANIA Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	9
III. DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY MATERIALNEJ O CHARAKTERZE SOCJALNYM DLA UCZNIÓW	12
IV. DZIAŁANIA ZAPOBIEGAJĄCE ZJAWISKU PRZEMOCY DOMOWEJ	12
V. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PRACY ŚRODOWISKOWEJ	13
VI. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB UBOGICH, BEZDOMNYCH I ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	14
VII. DZIAŁANIA NA RZECZ OBYWATELI UKRAINY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ, WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	19
VIII. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W CENTRUM POMOCY DZIECKU NIEPEŁNOSPRAWNEMU I JEGO RODZINIE	21
IX. DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I OSÓB STARSZYCH	23
X. WYPŁACANIE WYNAGRODZENIA ZA SPRAWOWANIE OPIEKI I KURATELI	29
XI. REALIZACJA PROJEKTÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ	29
Projekt „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”	29
Projekt „Wygrana rodzina w Częstochowie”	30
Projekt pn. „Rozwiń skrzydła” – Zadanie 1: Przystanek „Rozwiń skrzydła”	32
Projekt „Rodzina – tutaj szczęście się zaczyna”	33
XII. WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ, WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA 2026 ROK	34
WYKAZ TABEL	36

WSTĘP

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie (zwany dalej MOPS), zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, przedstawia sprawozdanie ukazujące działania realizowane na przestrzeni 2025 r. Dokument prezentuje efekty zrealizowanych zadań, w szczególności w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawę o systemie oświaty, ustawę o zatrudnieniu socjalnym oraz ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Misją Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie jest aktywizowanie środowisk lokalnych, rozwijanie usług społecznych, współpraca międzysektorowa, wdrażanie nowoczesnych metod i narzędzi pracy na rzecz poprawy jakości życia mieszkanki i mieszkańców Częstochowy. Do zadań priorytetowych MOPS uznać należy działania ukierunkowane na:

- tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny,
- zapewnienie miejsc w pieczy instytucjonalnej dzieciom pozbawionym opieki i wychowania ze strony rodziny biologicznej,
- umacnianie wśród rodzin postaw aktywności i przedsiębiorczości mających na celu zmianę stylu życia,
- przeciwdziałanie i niwelowanie skutków negatywnych zjawisk społecznych,
- usamodzielnianie klientów pomocy społecznej poprzez aktywizację zawodową i społeczną,
- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych,
- zaspokajanie potrzeb rodzin i osób, które nie mogą ich zaspokoić we własnym zakresie,
- wzmocnienie współpracy z podmiotami działającymi w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- tworzenie osobom niepełnosprawnym warunków umożliwiających samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie.

W celu efektywniejszego wykorzystania posiadanych zasobów w skutecznej i komplementarnej pracy na rzecz osób oraz grup wymagających włączenia społecznego i wsparcia, kontynuowano model rozdzielenia zadań administracyjnych od pracy socjalnej oraz świadczenia usług socjalnych.

Zarządzeniem Nr 673.2025 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 14 sierpnia 2025 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie zlikwidowano dotychczasowy podział w Sekcji Usług Środowiskowych na Zespół ds. Usług Socjalnych i Zespół ds. Wspierania dzieci i Młodzieży, przywrócono w schemacie Stanowisko ds. Analiz Społecznych, Strategii i Programów oraz wyodrębniono w strukturze organizacyjnej MOPS stanowisko ds. Legislacji Wewnętrznej. Do kompetencji pracownika zatrudnionego na stanowisku ds. Legislacji Wewnętrznej należy realizacja zadań w zakresie zarządzeń Dyrektora MOPS, weryfikacji projektów zarządzeń Prezydenta Miasta, projektów uchwał Rady Miasta, jak również wszelkich upoważnień i pełnomocnictw oraz ich rejestrów. W realizacji zadań spoczywających na Ośrodku kładziono szczególny nacisk na zapewnienie najwyższej jakości świadczonych usług oraz form wsparcia adekwatnych do potrzeb mieszkańców Częstochowy. Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie realizowali swoje zadania prowadząc pracę z osobami i rodzinami, angażując się we wspieranie społeczności lokalnej, modyfikując ofertę wsparcia do potrzeb odbiorców.

W sprawozdaniu przedstawiono potrzeby w zakresie pomocy społecznej oraz w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, służące poprawie jakości funkcjonowania jednostki w 2026 r.

I. STRUKTURA WYDATKÓW ZA 2025 ROK I DOCHODZENIE NALEŻNOŚCI

Zadania realizowane przez MOPS finansowano ze środków miasta Częstochowy, dotacji celowych Wojewody Śląskiego, Krajowego Funduszu Szkoleniowego, środków PFRON, budżetu państwa, środków Funduszu Pomocy, środków Funduszu Pracy oraz środków pozyskiwanych z innych źródeł, w tym Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2025 r. na realizację statutowych zadań wydatkowano ogółem kwotę 103 162 677,63 zł. Dodatkowo wydatkowano środki pozabudżetowe w kwocie 42 536,00 zł, pozyskane z Funduszu Solidarnościowego.

Tabela 1 Dane dotyczące wydatków zrealizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie w 2025 roku

Rozdział	Nazwa zadania	Źródło finansowania	Plan finansowy [zł]	Wydatki [zł]	Wykonanie [%]
85154	obsługa organizacyjno-techniczno-finansowa Zespołu Interdyscyplinarnego (Sekcja Pomocy Specjalistycznej dla Rodzin Zagrożonych Przemocą)	fundusz alkoholowy	426 397	420 806	98,69
85195	udzielanie świadczeń zdrowotnych dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	dotacja celowa	259 800	247 641	95,32
85202	domy pomocy społecznej	budżet gminy	23 571 443	23 236 287	98,58
85203	Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie	budżet gminy	215 932	162 708	75,35
85203	dofinansowanie wynagrodzeń w postaci dodatku motywacyjnego	dotacja celowa	364 495	360 987	99,04
85205	Zespół pomocy specjalistycznej dla rodzin zagrożonych przemocą	budżet gminy	631 002	588 415	93,25
85205	przeciwdziałanie przemocy domowej	dotacja celowa	6 000	5 983	99,72
85213	opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne z budżetu państwa za osoby uprawnione pobierające zasiłek stały	dotacja celowa	1 443 311	1 438 966	99,70
85214	zasiłki celowe	budżet gminy	1 250 199	1 091 432	87,30
85214	zasiłki okresowe	dotacja celowa	1 060 000	1 059 120	99,92
85216	zasiłki stałe	dotacja celowa	14 124 896	14 097 039	99,80
85219	Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie	budżet gminy	3 157 878	2 965 436	93,91
85219	MOPS	budżet gminy	27 989 395	26 763 733	95,62
85219	MOPS– KFS	środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego	49 102	33 259	67,73

Rozdział	Nazwa zadania	Źródło finansowania	Plan finansowy [zł]	Wydatki [zł]	Wykonanie [%]
85219	Sekcja Pomocy Osobom z Niepełnosprawnością	budżet gminy	1 119 477	1 061 465	94,82
85219	Sekcja Pomocy Osobom z Niepełnosprawnością	środki PFRON	259 000	259 000	100,00
85219	koszty obsługi programu „Aktywny Samorząd”	środki PFRON	233 274	223 311	95,73
85219	koszty obsługi programu „Samodzielność - Aktywność – Mobilność” dla absolwenta	środki PFRON	5 895	5 894	99,98
85216	koszty obsługi programu „Zajęcia klubowe WTZ”	środki PFRON	2 088	2 087	99,94
85219	dofinansowanie wynagrodzeń MOPS	dotacja celowa	2 246 611	2 246 611	100,00
85219	dodatek po 400 zł dla pracowników socjalnych	dotacja celowa	195 388	195 387	100,00
85219	dofinansowanie wynagrodzeń w postaci dodatku motywacyjnego	dotacja celowa	3 493 131	3 489 022	99,88
85219	dofinansowanie wynagrodzeń MOPS wkład własny	budżet gminy	610 500	610 500	100,00
85219	wynagrodzenie dla opiekunów prawnych i koszty obsługi zadania	dotacja celowa	656 534	655 934	99,91
85220	mieszkania treningowe	budżet gminy	294 770	234 875	79,68
85230	pomoc państwa w zakresie dożywiania	dotacja celowa	1 782 292	1 748 787	98,12
85230	pomoc państwa w zakresie dożywiania - wkład własny	budżet gminy	1 190 832	1 168 495	98,12
85231	zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży - Ukraina	Fundusz Pomocy	3 500	3 164	90,39
85231	zasiłki okresowe dla obywateli Ukrainy	Fundusz Pomocy	1 805	1 805	100,00
85231	opłacanie składek zdrowotnych za obywateli Ukrainy	Fundusz Pomocy	38 700	37 123	95,92
85231	stypendia i zasiłki szkolne dla uczniów - Ukraina	Fundusz Pomocy	19 920	15 758	79,11
85231	zasiłki stałe dla obywateli Ukrainy	Fundusz Pomocy	117 350	116 407	99,20
85231	zasiłki celowe dla obywateli Ukrainy	Fundusz Pomocy	240	240	100,00
85231	Pobyt w schronisku dla osób bezdomnych obywateli Ukrainy	Fundusz Pomocy	9 150	9 149	99,99
85231	pomoc dla cudzoziemców	dotacja celowa	130 689	130 689	100,00
85295	MOPS	budżet gminy	48 000	44 048	91,77
85295	świadczenia społeczne dla kuratorów osób ubezwłasnowolnionych	budżet gminy	146 086	145 045	99,29
85295	udzielenie tymczasowego schronienia osobom w kryzysie bezdomności	budżet gminy	6 632 470	5 688 365	85,77
85295	oprogramowanie systemów dziedzinowych z podobszaru pomocy społecznej	dotacja celowa	24 148	24 147	100,00
85295	„Rozwiń skrzydła-zad.1” – budżet państwa	budżet państwa	82 869	46 730	56,39
85295	„Rozwiń skrzydła-zad.1” – dotacja EFS	środki EFS+	704 391	397 211	56,39

Rozdział	Nazwa zadania	Źródło finansowania	Plan finansowy [zł]	Wydatki [zł]	Wykonanie [%]
85324	Sekcja Pomocy Osobom z Niepełnosprawnością	budżet gminy	30 000	29 151	97,17
85324	koszty obsługi programu „Aktywny Samorząd”	środki PFRON	42 413	41 788	98,53
85395	„Wygrana rodzina – zad. 2,3” budżet państwa	budżet państwa	2 366	1 991	84,15
85395	„Wygrana rodzina – zad. 2,3” dotacja EFS	środki EFS+	44 970	37 827	84,12
85415	edukacyjna opieka wychowawcza	dotacja celowa	214 960	183 678	85,45
85415	edukacyjna opieka wychowawcza - wkład własny	budżet gminy	58 740	45 920	78,17
85504	Wspieranie rodziny - gmina	budżet gminy	2 000	0	0,00
85508	rodziny zastępcze - zadanie gminy	budżet gminy	2 120 378	2 060 068	97,16
85508	rodziny zastępcze - zadanie powiatu	budżet gminy	7 420 756	7 084 239	95,47
85508	dofinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi przysługującym zawodowym rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka	Fundusz Pracy	205 545	205 545	100,00
85508	dofinansowanie wynagrodzeń w postaci dodatku motywacyjnego	Fundusz Pracy	267 531	260 929	97,53
85508	finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców umieszczonych w pieczy zastępczej	dotacja celowa	12 024	12 024	100,00
85508	Rodzina – tutaj szczęście się zaczyna – budżet gminy	budżet gminy	48 078	48 078	100,00
85510	placówki opiekuńczo-wychowawcze - zadanie gminy	budżet gminy	541 403	537 367	99,25
85510	placówki opiekuńczo-wychowawcze - zadanie powiatu	budżet gminy	1 587 242	1 581 012	99,61
			107 197 367	103 161 678	96,24
w tym:					
fundusz alkoholowy			426 397	420 806	
budżet gminy			78 666 582	75 146 639	
dotacje celowe			26 014 279	25 896 015	
Krajowy Fundusz Szkoleniowy			49 02	33 259	
środki PFRON			542 670	532 080	
środki unijne			749 361	435 038	
budżet państwa			85 235	48 721	
Fundusz Pomocy			190 665	183 646	
Fundusz Pracy			473 076	466 474	

W roku sprawozdawczym wystawiono upomnienia i wezwania do zapłaty w wysokości 2 400 407 zł. Na powyższą kwotę składały się należności wynikające z ustawy o pomocy społecznej w wysokości 345 642 zł oraz należności wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w wysokości 2 054 765 zł. Wystawiono tytuły wykonawcze na kwotę 1 995 035 zł, z czego 387 344 zł to należności wynikające z ustawy o pomocy społecznej

i 1 607 691 zł to należności wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. MOPS sporządził 19 jednostronnych oświadczeń woli na kwotę 388 zł., które dotyczą umorzenia z urzędu należności stanowiących koszty bezskutecznych egzekucji. Wystawiono 4 wezwania do zapłaty w sprawach cywilnych na podstawie umów cywilnoprawnych na łączną kwotę 7 595 zł. Sporządzono 42 listy należności z tytułu kosztów upomnienia do wyśięgowania na łączną kwotę 2 216 zł, ponadto przekazano odpowiedzi do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Częstochowy w sprawie upadłości 114 osób.

Wezwania do zapłaty, upomnienia oraz tytuły wykonawcze wynikające z ustawy o pomocy społecznej dotyczyły:

- nienależnie pobranego świadczenia w postaci zasiłku stałego,
- nienależnie pobranego świadczenia w postaci świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności,
- nieuiszczonej opłaty za udzieloną pomoc w postaci usług opiekuńczych,
- nieuregulowanej opłaty za udzieloną pomoc w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych,
- należności z tytułu nieuregulowanych opłat za udzieloną pomoc w formie pobytu w ośrodku wsparcia,
- należności za udzieloną pomoc społeczną w postaci schronienia,
- zwrotu należności za pobyt w domu pomocy społecznej,
- opłaty za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych,
- opłata za pobyt w rodzinnym domu pomocy.

Upomnienia oraz tytuły wykonawcze wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczyły:

- opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
- nienależnie pobranego świadczenia pieniężnego w pieczy zastępczej (nienależnie pobranej należności na kontynuowanie nauki, świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej).

Ponadto w Sekcji ds. Windykacji od września 2025 roku zwiększony został zakres zadań, poprzez przekazywanie do biur informacji gospodarczej informacji o rodzicach biologicznych, zalegających z opłatami za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela 2 Dane dotyczące dochodzenia należności

Podstawa dochodzenia należności	Liczba dłużników	Liczba upomnień i wezwań do zapłaty	Liczba tytułów wykonawczych
należności wynikające z ustawy o pomocy społecznej	516	38	48
należności wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	2 192	101	108
należności wynikające z ustawy o systemie oświaty	42	-	-

II. DZIAŁANIA Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Do zadań realizowanych przez MOPS w zakresie pieczy zastępczej w 2025 r. należało zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom pozbawionym opieki i wychowania ze strony rodziców biologicznych, w szczególności poprzez: finansowanie pobytu dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej, kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych, udzielanie usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej pomocy pieniężnej oraz zapewnienie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym mieszkaniu treningowym. W zakresie finansowania pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej oprócz przyznawania i wypłaty świadczeń dla rodzin zastępczych w roku sprawozdawczym obsługiwano 47 umów zawartych z rodzinami zastępczymi zawodowymi i prowadzącymi rodzinny dom dziecka oraz osobami zatrudnionymi do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Realizowano 101 porozumień w sprawie ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dzieci w pieczy zastępczej. Wydano 65 zaświadczeń potwierdzających korzystanie ze świadczeń, pomocy i wsparcia z zakresu systemu pieczy zastępczej.

Tabela 3 Dane dotyczące rodzinnej pieczy zastępczej

Rodzina piecza zastępcza	Liczba
rodziny zastępcze	220
w tym:	
rodziny zastępcze spokrewnione	155
rodziny zastępcze niezawodowe	51
rodziny zastępcze zawodowe	14
dzieci przebywające w rodzinach zastępczych	304
w tym:	
w rodzinach zastępczych spokrewnionych	190
w rodzinach zastępczych niezawodowych	63
w rodzinach zastępczych zawodowych	51
rodzinne domy dziecka	4
dzieci przebywające w rodzinnym domu dziecka	34

Tabela 4 Dane dotyczące finansowania świadczeń dla dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

Rodzaj świadczenia	Liczba decyzji
świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej i w rodzinnym domu dziecka	337
świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	49
świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	10
świadczenie na utrzymanie lokalu mieszkalnego	65
dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	40
świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu	9
świadczenie na pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dzieci i funkcjonowaniem rodzinnych domów dziecka	3

Zasób instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie miasta Częstochowa w roku sprawozdawczym stanowiło 10 placówek opiekuńczo-wychowawczych. Dziewięć spośród nich, typu socjalizacyjnego, działała w ramach zadania zleconego. Jedna typu rodzinnego była jednostką budżetową miasta. W roku sprawozdawczym wszczęto procedurę dotyczącą jej likwidacji. Dzieciom z likwidowanej placówki zapewniono właściwą opiekę w innych formach pieczy zastępczej, a jeden pełnoletni wychowanek podjął decyzję o usamodzielnieniu się. Na koniec 2025 roku na wszystkie wydane postanowienia sądu o umieszczeniu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wydano skierowania.

Tabela 5 Dane dotyczące umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta	10
liczba umieszczonych dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w trakcie roku 2025 na podstawie wydanych skierowań oraz w trybie interwencyjnym	39
liczba przebywających dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	125
liczba wydanych skierowań do placówek opiekuńczo-wychowawczych	44

W związku z pobytem dzieci w pieczy zastępczej, uczestniczono w 66 Zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz w 5 Zespołach ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego przez sąd w zakładzie opiekuńczo-leczniczym oraz w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym. Uczestniczono również w 2 Zespołach kwalifikujących kandydatów na rodziców zastępczych, dla których przeprowadzono także moduł szkolenia z zakresu działań Ośrodka w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej. Ponadto, w związku z pobytem dzieci w pieczy zastępczej, ustalano u rodziców biologicznych opłatę za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, występowało z pozwami o zasądzenie alimentów od rodziców dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W minionym roku skierowano do sądu 79 pozwów o zasądzenia alimentów.

Tabela 6 Dane dotyczące opłaty rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej

Rodzaj decyzji	Liczba decyzji
ustalenie opłaty	169
odstąpienie od ustalenia opłaty	229
umorzenie opłaty	62
odmowa odstąpienia od ustalenia opłaty	13

Osobom usamodzielnianym, po opuszczeniu pieczy zastępczej, zapewniano pomoc w szczególności poprzez: udzielanie pomocy finansowej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie oraz pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniach treningowych będących w zasobach Ośrodka. W roku sprawozdawczym funkcjonowało 6 mieszkań treningowych, przeznaczonych dla 12 usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. W 2025 roku pracą socjalną oraz wsparciem objęto łącznie 19 usamodzielnianych wychowanków korzystających z tej formy pomocy. W efekcie czego, w okresie sprawozdawczym 6 wychowanków rozpoczęło samodzielne życie poza mieszkaniem treningowym, czworo z nich otrzymało mieszkanie z zasobów lokalowych gminy.

Tabela 7 Dane dotyczące usamodzielnienia wychowanków

Rodzaj udzielonej pomocy wychowankom z rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba decyzji	Liczba osób
pomoc na usamodzielnienie	21	21
pomoc na kontynuowanie nauki	55	45
pomoc na zagospodarowanie – w tym w formie rzeczowej	18	18
pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym pobyt w mieszkaniu treningowym	26	8
ilość osób objętych pracą socjalną i poradnictwem	-	8
Rodzaj udzielonej pomocy wychowankom z instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba decyzji	Liczba osób
pomoc na usamodzielnienie	8	8
pomoc na kontynuowanie nauki	36	26
pomoc na zagospodarowanie – w tym w formie rzeczowej	7	7
pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym pobyt w mieszkaniu treningowym	33	11
ilość osób objętych pracą socjalną i poradnictwem	-	11

III. DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY MATERIALNEJ O CHARAKTERZE SOCJALNYM DLA UCZNIÓW

W 2025r. pomoc w formie stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego otrzymało 258 uczniów, w tym 248 uczniów w formie stypendium szkolnego i 10 uczniów w formie zasiłku szkolnego. Na wspomnianą pomoc wydatkowano 229 597,86 zł, w tym na stypendia szkolne kwotę 223 397,86 zł i na zasiłki szkolne 6 200,00 zł.

Ponadto pomoc z Funduszu Pomocy dla obywateli Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, otrzymało 19 uczniów. Wydatkowano na ten cel kwotę 15 758,01 zł.

IV. DZIAŁANIA ZAPOBIEGAJĄCE ZJAWISKU PRZEMOCY DOMOWEJ

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Częstochowie w ramach działań zapobiegających zjawisku przemocy domowej świadczone pomoc specjalistyczną w formie indywidualnej terapii krótkoterminowej w nurcie terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach. W roku sprawozdawczym z tej formy pomocy skorzystały 3 osoby. Przeprowadzono konsultacje telefoniczne i osobiste dotyczące rozwiązywania problemu przemocy domowej. Prowadzono pracę socjalną w 640 rodzinach dotkniętych przemocą. Podjęto 57 działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia osób doświadczających przemocy domowej. Procedura „Niebieskie Karty” była wszczęta 71 razy, w tym założono 25 Niebieskich Kart na skutek interwencji podejmowanych przez pracowników socjalnych Sekcji Pomocy Specjalistycznej dla Rodzin

Zagrożonych Przemocą oraz 46 Niebieskich Kart na skutek interwencji podejmowanych przez pozostałych pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie. Ponadto zapewniano obsługę organizacyjno-techniczną i finansową Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej na terenie miasta Częstochowy. Współpracowano z członkami Zespołu Interdyscyplinarnego. Omawiano bieżące sprawy Zespołu oraz dalsze działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą w ramach współpracy pomiędzy podmiotami, których przedstawiciele stanowią skład Zespołu. Pracownicy Sekcji Pomocy Specjalistycznej dla Rodzin Zagrożonych Przemocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej podejmowali działania wynikające z powołania ich do grup diagnostyczno-pomocowych w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

W 2025 r. powołano 453 grupy diagnostyczno-pomocowe. Do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 513 Niebieskich Kart, natomiast 200 Kart pozostało w prowadzeniu na 2025 r. z lat poprzednich. Zakończono 437 Niebieskich Kart. Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Częstochowie złożono 52 wnioski o zastosowanie leczenia odwykowego wobec osoby podejrzewanej o uzależnienie od alkoholu, 139 wniosków do Sądu Rodzinnego oraz 3 zawiadomienia do Prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa. Kontynuowano realizację zadań określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, zgodnych z zapisami gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Współpracowano z organizacjami pozarządowymi w ramach partnerstwa lokalnego „Częstochowa – mówimy „NIE” uzależnieniom i przemocy”. W celu podniesienia efektywności pracy z rodzinami doświadczającymi przemocy, konsultowano się z przedstawicielami podmiotów zajmujących się zwalczaniem przemocy domowej, m.in. kuratorską służbą sądową, policją, prokuraturą, sądem rodzinnym, oświatą. Uczestniczono w szkoleniach tematycznych dotyczących realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, podnoszących kompetencje i kwalifikacje pracowników MOPS będących członkami grup diagnostyczno-pomocowych. Ponadto brano udział w kampaniach lokalnych: Częstochowskie Dni Profilaktyki, Częstochowskie Dni Trzeźwości oraz w kampanii 16 Dni Przeciw Przemocy ze względu na Płeć.

V. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PRACY ŚRODOWISKOWEJ

W ramach pracy środowiskowej kontynuowano współpracę z podmiotami ekonomii społecznej działającymi na terenie miasta Częstochowy, tj. Centrum Integracji Społecznej

przy ul. Legionów 50A, Centrum Integracji Społecznej przy Fundacji Integracji Społecznej „Feniks”, Centrum Integracji Społecznej przy Stowarzyszeniu Pomocy Potrzebującym „Podaj Dalej”, Powiatowo-Miejskim Centrum Integracji Społecznej działającym w ramach Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Jozue” oraz Centrum Integracji Społecznej przy Caritas Archidiecezji Częstochowskiej.

Do uczestnictwa w zajęciach CIS kierowano osoby korzystające z pomocy społecznej oraz inne osoby z obszaru wykluczenia społecznego, w tym obywatele Ukrainy, którzy na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, również mogli ubiegać się o tą formę wsparcia. W roku sprawozdawczym wydano 348 skierowań do centrów integracji społecznej, w tym 16 skierowań dla osób z Ukrainy.

W 2025 r. na podstawie porozumienia w sprawie realizacji Indywidualnych Programów Zatrudnienia Socjalnego, w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Częstochowie prace pomocnicze w komórkach organizacyjnych MOPS, na stanowiskach goniec realizowało 7 uczestników CIS przy ul. Legionów 50A. Uczestnicy CIS stanowili wsparcie dla pracowników MOPS, zdobywając jednocześnie doświadczenie zawodowe oraz kompetencje niezbędne do poszukiwania zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Częstochowie utworzono stanowisko pracy dla osób, wobec których sądownie orzeczono karę ograniczenia wolności w formie nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne. Pracę realizowało 5 osób, które odpracowały łącznie 251,5 godziny prac na cele społeczne.

VI. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB UBOGICH, BEZDOMNYCH I ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ

W roku sprawozdawczym w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie przyjęto łącznie 11 130 wniosków o udzielenie pomocy. Wydano 1 363 zaświadczenia oraz 7 postanowień o odmowie wydania zaświadczenia. Przeprowadzono 590 interwencji.

Przyznawanie świadczeń finansowych z pomocy społecznej na zaspokojenie bieżących potrzeb rodziny traktowane jest jako element wsparcia w prowadzonej pracy socjalnej, ukierunkowanej na usamodzielnienie klienta. Uzyskanie pomocy materialnej uzależnione jest od podjęcia współpracy klienta z pracownikiem socjalnym w zakresie przewycięzania przyczyn

trudnej sytuacji bytowej. Udzielenie pomocy poprzedza przeprowadzenie wywiadu środowiskowego oraz wydanie decyzji administracyjnej.

Tabela 8 Dane dotyczące przyznanych zasiłków stałych w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej

liczba rodzin	1 113
liczba świadczeń	10 734
koszt w zł	11 492 190

Tabela 9 Dane dotyczące pomocy udzielonej w ramach zadań własnych w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Wydatki [zł]
zasiłek celowy	1 357	790 643
w tym:		
zasiłek celowy specjalny	564	172 003
sprawienie pogrzebu	35	165 906
zasiłek okresowy	2 161	1 004 688
zasiłek celowy na zakup żywności lub posiłku wieloletni Program „Posiłek w szkole i w domu”	7 795	1 583 980

Tabela 10 Dane dotyczące wydanych decyzji administracyjnych w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej

Rodzaj świadczenia	Liczba decyzji
zasiłek celowy	1 424
zasiłek okresowy	1 327
zasiłek stały	2 007
Program „Posiłek w szkole i w domu”:	
zasiłki celowe	3 736
posiłki w szkole	341
posiłki w jadłodajni	311
prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	565
odmowne	178

W Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej udzielano pomocy niematerialnej, przede wszystkim osobom starszym, z niepełnosprawnością, długotrwale chorym, rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, osobom bezrobotnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi, osobom uzależnionym od alkoholu oraz osobom doświadczającym przemocy. Udzielenie pomocy poprzedzono przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego. Pomoc niematerialną realizowano poprzez kwalifikowanie do Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu

Społecznego Plus – Podprogram 2024, kierowanie do uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez centra integracji społecznej, gorące posiłki w jadłodajni oraz dożywianie dzieci w szkole.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Częstochowie udzielono łącznie 98 porad w ramach świadczenia specjalistycznego poradnictwa prawnego dla osób i rodzin, które mają trudności bądź wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych bez względu na posiadany dochód w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego i ochrony praw lokatorów.

Tabela 11 Dane dotyczące udzielonej pomocy niematerialnej w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej

Rodzaj udzielonej pomocy	Liczba
rodziny objęte pomocą	414
wnioski kierowane do sądu w tym:	125
o objęcie nadzorem kuratora / wgląd w sytuację rodziny / zmianę zarządzeń opiekuńczo-wychowawczych / objęcie wsparciem asystenta rodziny	93
przymusowe leczenie psychiatryczne	9
przymusowe umieszczenie w domu pomocy społecznej	23
wnioski kierowane do prokuratury	11
wnioski kierowane do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych celem leczenia odwykowego	52
osoby skierowane do ośrodka leczenia uzależnień celem podjęcia terapii bądź ustalenia zasadności podjęcia leczenia odwykowego	57

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Częstochowie udzielano pomocy w postaci pobytu w mieszkaniach treningowych przeznaczonych dla samotnych rodziców z dziećmi, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. W roku sprawozdawczym wydano 16 decyzji administracyjnych. Z mieszkań treningowych skorzystało 8 osób. Ponadto samotnym rodzicom z małoletnimi dziećmi oraz kobietom w ciąży przyznano pomoc w postaci skierowania do Domu Samotnej Matki i Dziecka w Częstochowie przy ul. ks. Stanisława Staszica 5, prowadzonego przez Caritas Archidiecezji Częstochowskiej. Głównym celem placówki jest zapewnienie niezbędnej pomocy samotnym rodzicom z małoletnimi dziećmi, kobietom w ciąży oraz wsparcie ich w procesie usamodzielnienia i powrotu do społeczności lokalnej. Podopieczni mieli zapewniony pobyt, wyżywienie, pomoc psychologiczną, opiekę duchową oraz wsparcie wychowawców. W 2025 r. wsparciem objęto 26 samotnych matek i dzieci.

Praca socjalna była ukierunkowana na wsparcie osób i rodzin w procesie wzmacniania lub odzyskiwania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie właściwych ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu procesowi. Działaniami objęto rodziny wieloproblemowe, a podejmowane interwencje miały na celu poprawę ich funkcjonowania oraz wsparcie w wychodzeniu z sytuacji kryzysowych.

Skuteczność prowadzonej pracy socjalnej oceniana była poprzez występowanie pozytywnych zmian w funkcjonowaniu rodzin. Obejmowało to zarówno wyjście z systemu pomocy społecznej, jak i ograniczenie dysfunkcji występujących w rodzinie. Istotą pracy socjalnej, realizowanej z wykorzystaniem właściwych narzędzi, było rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów.

W realizacji działań pracownicy socjalni korzystali z narzędzi umożliwiających przeprowadzenie kompleksowej i adekwatnej diagnozy sytuacji rodzin, co stanowiło warunek skuteczności podejmowanych działań. Ogółem pracę socjalną prowadzono w 398 rodzinach. Praca socjalna prowadzona wobec osób bezdomnych miała na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu tej grupy osób, ich degradacji biologicznej i społecznej oraz dążenie do usamodzielnienia, głównie poprzez aktywizację zawodową i integrację osób bezdomnych ze społeczeństwem. W 2025 r. usamodzielnionych zostało 35 osób bezdomnych. Pracą socjalną objęto 876 osób. Działania podejmowane w ramach pracy socjalnej polegały na podpisaniu i realizacji kontraktów socjalnych ustalających realizację zadań oraz bieżący monitoring osoby i rodziny. W roku sprawozdawczym podpisano 302 kontrakty socjalne. Ponadto motywowano i kierowano osoby bezdomne do podjęcia leczenia odwykowego. Podejmowano działania interwencyjne, mające na celu monitoring miejsc niemieszkalnych na terenie miasta, celem zapobieżenia utraty zdrowia i życia przez osoby bezdomne. Współpracowano ze Strażą Miejską, Policją, kuratorami, Powiatowym Urzędem Pracy, centrami integracji społecznej, Ośrodkiem Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi, organizacjami pozarządowymi, szpitalami, przychodniami lekarskimi oraz spółdzielniami mieszkaniowymi w zakresie działań podejmowanych na rzecz osób bezdomnych. W ramach podpisanego porozumienia o Partnerstwie Lokalnym na rzecz przeciwdziałania bezdomności na terenie Gminy Miasta Częstochowy odbywały się spotkania, podczas których planowano działania oraz omawiano wszystkie sprawy związane z pomocą osobom bezdomnym przebywającym na terenie miasta Częstochowy.

Prowadzono bieżący nadzór oraz monitoring osób mieszkających w mieszkaniach treningowych. W 2025 r. do mieszkań treningowych skierowano łącznie 5 osób. Osobom

bezdomnym udzielano również pomocy w postaci schronienia, pomocy rzeczowej, finansowej oraz potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej. Gmina Miasto Częstochowa posiadała zabezpieczonych 250 miejsc w placówkach dla osób bezdomnych, na podstawie umów zawartych z organizacjami pozarządowymi, tj. Caritas Archidiecezji Częstochowskiej, Fundacją Chrześcijańską „Adullam” i Stowarzyszeniem Wzajemnej Pomocy „Agape”, oraz 35 miejsc w Ogrzewalni Miejskiej przy ul. gen. Władysława Sikorskiego 78a prowadzonej przez Centrum Integracji Społecznej z siedzibą przy ul. Legionów 50A w Częstochowie.

W roku sprawozdawczym realizowano 6 zadań z zakresu bezdomności, pod nadzorem merytorycznym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie. Współpracowano z Centrum Integracji Społecznej przy ul. Legionów 50A, Centrum Integracji Społecznej „Feniks” przy ul. Legionów 21, Powiatowo-Miejskim Centrum Integracji Społecznej „Jozue” oraz Centrum Integracji Społecznej w Częstochowie przy Stowarzyszeniu Pomocy Potrzebującym „Podaj Dalej” przy ul. Złotej 47, kierując osoby bezdomne do uczestnictwa i realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego. Do centrum integracji społecznej zostało skierowanych 58 osób bezdomnych, z czego 28 osób podjęło zatrudnienie.

Tabela 12 Dane dotyczące pomocy udzielonej w Sekcji ds. Przeciwdziałania Bezdomności

Rodzaj udzielonej pomocy	Liczba osób	Liczba decyzji	Wydatki [zł]
udzielenie schronienia	382	783	5 688 365
zasiłek celowy, w tym: na odzież i obuwie, pokrycie kosztu wyrobienia dokumentów tożsamości, zasiłek na bilety, na realizację bieżących potrzeb	81	119	56 931
sprawienie pogrzebu	17	-	77 952
zasiłek okresowy	75	113	54 431
Program „Posiłek w szkole i w domu”	111	202	42 033
Program „Posiłek w szkole i w domu” – posiłek w jadłodajni	57	100	138 257
zasiłek stały	223	223	2 604 848
nabycie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej przez osoby nieposiadające ubezpieczenia w NFZ	178	311	-

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Częstochowie realizowano Program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028. Celem Programu było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W ramach Programu w 2025 r. udzielono wsparcia 2 430 osobom w łącznej wysokości 2 917 281,78 zł.

Na kwotę tę składała się dotacja celowa z budżetu państwa, udzielona przez Wojewodę Śląskiego w wysokości 1 748 786,99 zł oraz wkład własny gminy w wysokości 1 168 494,79 zł. W ramach Programu realizowano również pomoc w postaci posiłków dla dzieci i młodzieży, które udzielane były przy współpracy z placówkami oświatowymi. Pomocy w postaci posiłków udzielano również osobom dorosłym w jadłodajni prowadzonej przez Fundację Chrześcijańską „Adullam”. Powyższą formą pomocy objęto 439 dzieci i młodzieży oraz 227 osób dorosłych. Łączna kwota wydatkowana na posiłki w placówkach oświatowych to 294 785,00 zł, natomiast na posiłki w jadłodajni dla osób dorosłych wydatkowano 996 052,00 zł. Ponadto w ramach Programu przyznano pomoc w postaci zasiłków celowych z przeznaczeniem na zakup posiłku lub produktów żywnościowych dla 1 458 osób na łączną kwotę 1 623 808,00 zł. Przyznano także pomoc obywatelom Ukrainy polegającą na zapewnieniu posiłków dla dzieci i młodzieży w wysokości 3 163,50 zł.

Koordynowano współpracę z Bankiem Żywności w Częstochowie i Caritas Archidiecezji Częstochowskiej, w zakresie realizowania na terenie miasta Częstochowy Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus – Podprogram 2024. Wspólne działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i organizacji partnerskich pozwoliły dotrzeć z pomocą żywnościową do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji życiowej i dotkniętych ubóstwem materialnym, w tym do obywateli Ukrainy, którzy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego kraju, od 24 lutego 2022 r. legalnie przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i w 2025 r. przebywali w Częstochowie. Pracownicy socjalni MOPS wydali 674 skierowania kwalifikujące do udziału w Podprogramie 2023, w tym 600 skierowań do Caritas Archidiecezji Częstochowskiej i 74 skierowania do Banku Żywności w Częstochowie.

VII. DZIAŁANIA NA RZECZ OBYWATELI UKRAINY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ, WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

W związku z trwającym konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy obywatelom Ukrainy przysługiwało, na zasadach określonych w obowiązujących przepisach, prawo do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. W 2025 r. złożono 5 wniosków o objęcie pomocą w formie dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach, w ramach których wsparciem objęto 5 dzieci. 1 dziecko objęte było powyższą pomocą w ramach przyznanej pomocy w okresie roku szkolnego 2024/2025. Kwota powyższego dofinansowania wyniosła 3 163,50 zł. Wydano 51 skierowań

uprawnających do otrzymania pomocy żywnościowej w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021–2027, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus – Podprogram 2024. Pomocą w ramach Programu objęto 123 osoby.

Obywatele Ukrainy wnioskowali do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej również o udzielenie pomocy finansowej. Prowadzono postępowania w zakresie przyznania zasiłku okresowego na łączną kwotę 1 805,00 zł oraz zasiłku stałego w łącznej wysokości 116 407,41 zł. Ponadto złożono 16 wniosków o wydanie skierowania do uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej. W roku sprawozdawczym pomocą objęto 12 osób realizujących Indywidualny Program Integracji, które uzyskały status ochrony uzupełniającej. Kwota wypłaconych środków w okresie od stycznia 2025 r. do grudnia 2025 r. wyniosła 130 689,00 zł. W 2025 r. udzielono pomocy w formie schronienia 1 obywatelce Ukrainy będącej w kryzysie bezdomności na łączną kwotę 9 149,40 zł.

Pracownicy socjalni Rejonowych Zespołów Pomocy Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie realizowali działania informacyjne i doradcze na rzecz obywateli Ukrainy, obejmujące w szczególności zagadnienia związane z uzyskaniem pomocy humanitarnej, składaniem wniosków o przyznanie świadczeń oraz zasadami i formami wsparcia wynikającymi z obowiązujących przepisów prawa. W ramach podejmowanych działań motywowano do rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie, informowano o możliwości uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez Centra Integracji Społecznej działające na terenie miasta Częstochowy oraz udzielano informacji dotyczących zgłaszania się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w celu ubiegania się o świadczenia emerytalno-rentowe.

MOPS sprawował nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekunów tymczasowych. W roku sprawozdawczym do Rejonowych Zespołów Pomocy Społecznej wpłynęło 25 postanowień w sprawie ustanowienia opiekuna tymczasowego dla małoletnich obywateli Ukrainy.

W pieczy zastępczej w roku 2025 zabezpieczono 3 dzieci – obywateli Ukrainy, którzy przebywają w Polsce w związku z trwającym konfliktem zbrojnym na terytorium tego kraju. Wobec tych małoletnich sąd orzekł o umieszczeniu w instytucjonalnej pieczy zastępczej - placówce opiekuńczo-wychowawczej. Na terenie miasta Częstochowa w pieczy zastępczej w roku sprawozdawczym przebywało ogółem 6 małoletnich obywateli Ukrainy, 1 dziecko zgodnie z postanowieniem Sądu w trakcie roku powróciło pod opiekę rodziców biologicznych.

VIII. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W CENTRUM POMOCY DZIECKU NIEPEŁNOSPRAWNEMU I JEGO RODZINIE

Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie (zwane dalej Centrum) działa w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie jako ośrodek wsparcia od 1994 r. Centrum zapewnia wieloprofilową i wielospecjalistyczną terapię dzieciom i osobom z niepełnosprawnością ruchową, w tym ze sprzężeniami, jak również wsparcie psychoedukacyjne dla ich rodzin. Cel priorytetowy Centrum to pomoc we wczesnym wykryciu zaburzeń rozwojowych i psychosomatycznych dziecka, zastosowanie stałej wieloprofilowej rewalidacji, a tym samym przystosowanie dziecka i osoby z dysfunkcją narządu ruchu do pełnego uczestnictwa w życiu i pełnienia ról społecznych.

Ośrodek dysponuje dobrze wyposażonymi w specjalistyczny sprzęt terapeutyczny salami do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych z zakresu kinezyterapii w tym Integracji Sensorycznej, fizykoterapii, hydroterapii, salami terapii indywidualnej (terapia psychologiczna, logopedyczna, pedagogiczna, EEG Biofeedback) oraz zajęć grupowych. Profesjonalna kadra stale podnosi kwalifikacje na kursach specjalistycznych wprowadzając nowoczesne metody terapii. W 2025 r. pracownicy uczestniczyli w 16 szkoleniach.

W okresie od kwietnia do maja 2025 r. realizowano opiekę wytchnieniową w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2025 r. finansowaną z Funduszu Solidarnościowego. Z Programu skorzystało 8 opiekunów prawnych osób z niepełnosprawnością kwalifikujących się do ww. wsparcia. Zrealizowano 736 godzin opieki wytchnieniowej. Na realizację ww. programu pozyskano środki z Funduszu Solidarnościowego w wysokości 37 536 zł. W roku sprawozdawczym w Centrum i Jego Rodzinie wykonano 5 101 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych, z czego 3 617 godzin w ramach Ośrodka Rehabilitacji Usprawniającej i 1 484 godzin w ramach Domu Dziennego Pobytu. Przeprowadzono 3 321 konsultacji i terapii, w tym: 107 konsultacji z zakresu rehabilitacji medycznej (porady lekarskie), 2 009 konsultacji i terapii logopedycznych i 1 205 psychologicznych. W 2025 r. „Centrum” objęło wsparciem 160 osób z niepełnosprawnością lub problemami rozwojowymi z terenu miasta Częstochowy oraz 6 osób spoza terenu miasta na podstawie zawartych porozumień. Część osób skorzystała z usług więcej niż jednego działu ośrodka.

Tabela 13 Dane dotyczące usług Centrum

Nazwa działu	Liczba osób korzystających z terenu miasta Częstochowy	Liczba osób korzystających z gmin na podstawie zawartych porozumień
Dom Dziennego Pobytu (DDP)	31	1
Ośrodek Rehabilitacji Usprawniającej (ORU)	108 (w tym 30 osób korzystających także z DDP)	6 (w tym 1 osoba korzystająca także z DDP)
Klub Dziecka i Rodzica „SŁONECZKO”	24 (w tym osoby korzystające także z ORU)	-
Ośrodek Konsultacji i Poradnictwa	112 (w tym osoby korzystające także z ORU)	-

W ramach projektu pn.: „Przebudowa budynku przy ul. Jasnogórskiej 34 w Częstochowie dla Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie” w okresie sprawozdawczym od 01.09.2024 r. do 31.08.2025 r. osiągnięto wskaźnik monitoringowy o wartości 239 osób. Przyjęty wskaźnik dla Centrum zakładał 150 osób korzystających z nowej infrastruktury.

Tabela 14 Dane dotyczące osiągniętych wskaźników

Nazwa wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika
osoby powyżej 18. roku życia	20
poradnictwo dla opiekunów osób z niepełnosprawnością	99
opieka wytchnieniowa	25
dzieci do 18. roku życia korzystające z fizjoterapii	95
Razem	239

Na przełomie listopada i grudnia 2025 r. zorganizowano Międzyprzedszkolny Konkurs Plastyczny „Choinka w krainie łąkoci – ozdoby choinkowe ze świata dziecięcych marzeń”. Na konkurs wpłynęły 92 prace z 15 przedszkoli z terenu miasta Częstochowy. Przyznano 3 pierwsze nagrody oraz 10 wyróżnień. Wystawa pokonkursowa dostępna była na stronie internetowej i Facebooku ośrodka oraz na terenie Centrum w formie choinki ubranej w nadesłane na konkurs ozdoby. Ponadto Centrum otrzymało nagrodę na Festiwalu Piosenki Podwórkowej o wartości 699 zł oraz darowiznę w postaci mebli i podnośnika ściennego o wartości 10 886,50 zł.

W celu zwrócenia uwagi na konieczność wczesnej interwencji i konsultowania dzieci u specjalistów oraz popularyzacji działalności Centrum, w marcu 2025 r. zorganizowano dni otwarte. Oprócz możliwości skorzystania z nieodpłatnych konsultacji u specjalistów, zaproponowano również udział w warsztatach dla opiekunów „Zdrowy kręgosłup podstawą dobrej formy”. Zaprezentowano także prace wykonane przez uczestników Domu Dziennego Pobytu na wystawie zatytułowanej „Fabryka wyobraźni”. W ramach działań integracyjnych

z okazji Dnia Dziecka zorganizowano cykliczną imprezę dla mieszkańców miasta pod hasłem „Baw się razem z nami, czyli Dzień Dziecka w Klubie Don Kichot”. „Centrum” było również współorganizatorem festiwalu piosenki dla osób z niepełnosprawnością „Muzyczna Scena Integracji”.

IX. DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I OSÓB STARSZYCH

MOPS realizował Program „Aktywny samorząd”, którego zasadniczym celem było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Do 31 grudnia 2025 r. wydatkowano kwotę 3 496 327 zł. Zakończenie realizacji nastąpi do 15 kwietnia 2026 r., natomiast umowy zawarte w ramach Programu zostaną całkowicie rozliczone do dnia 31 sierpnia 2026 r.

Tabela 15 Dane dotyczące dofinansowania zadań z Programu „Aktywny samorząd”

Rodzaj pomocy	Liczba przyjętych wniosków ogółem	Liczba osób objętych dofinansowaniem	Kwota wypłaconego dofinansowania [zł]
dofinansowanie dostosowania samochodu do potrzeb wynikających z niepełnosprawności	20	16	407 927
dofinansowanie uzyskania prawa jazdy	11	9	17 257
dofinansowanie zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	217	184	1 515 204
dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi sprzętu i oprogramowania nabytego w ramach programu	117	78	134 970
Dofinansowanie kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego nabytego w ramach programu	0	0	0
dofinansowanie zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	26	23	421 913
dofinansowanie kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	2	2	1 960
dofinansowanie zakupu protezy, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	3	3	61 084
dofinansowanie kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanej protezy, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	0	0	0

Rodzaj pomocy	Liczba przyjętych wniosków ogółem	Liczba osób objętych dofinansowaniem	Kwota wypłaconego dofinansowania [zł]
pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	30	25	64 600
pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego	19	16	103 393
dofinansowanie kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym	260	228	618 419
dodatek na opłaty za energię elektryczną	369	121 osób (357 wniosków)	149 600

MOPS realizował także program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” – Mieszkanie dla absolwenta, finansowany ze środków PFRON, w ramach którego wypłacono 12 transz dofinansowania do kosztów wynajmu mieszkania, w łącznej wysokości 32 304 złotych dla 1 osoby z niepełnosprawnością. Realizowano również program „Zajęcia klubowe w WTZ” w dwóch, działających na terenie Miasta Częstochowy, warsztatach terapii zajęciowej. W zajęciach uczestniczyło 12 beneficjentów. Na realizację zadania otrzymano z PFRON kwotę 83 520 zł, natomiast wydatkowano 79 460 zł.

MOPS we współpracy z Urzędem Miasta Częstochowy uczestniczył w realizacji Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2025”, finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego. W ramach Programu, z usług asystenckich skorzystało 66 osób z niepełnosprawnością, które w okresie 12 miesięcy realizacji otrzymały 27 333 godziny wsparcia. Łączna kwota środków Funduszu Solidarnościowego wykorzystana na realizację zadania wyniosła 1 399 005 zł, w tym: koszty merytoryczne – 1 371 727 złotych, koszty obsługi: 27 278 zł.

Ponadto w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przyznano dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Limit środków przekazanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań w 2025 r. wynosił 10 421 187 zł, z czego wydatkowano 10 410 581 zł.

Tabela 16 Dane dotyczące dofinansowania zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Rodzaj pomocy	Liczba przyjętych wniosków ogółem	Liczba osób objętych dofinansowaniem	Kwota wypłaconego dofinansowania [zł]
dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	4095	1 904 osób (3865 wniosków)	2 774 494
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób niepełnosprawnych	150	149	153 836
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek nieposiadających osobowości prawnej, działających na rzecz osób niepełnosprawnych	4	1	15 052
dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	1586	711 uczestników 552 opiekunów	2 722 613
dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych	108	37	789 912
dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych	171	151	626 974
dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	51	1 925 osób 44 umów	336 040
dofinansowanie kosztów działalności warsztatu terapii zajęciowej	liczba miejsc 85	85	2 991 660

W ramach działalności bezpłatnej wypożyczalni sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego dla mieszkańców miasta Częstochowy w 2025 r. wpłynęło 28 wniosków o wypożyczenie sprzętu: 1 wniosek pozostał bez rozpatrzenia w związku z nieprawidłowościami leżącymi po stronie Wnioskodawcy, a 27 wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie. Zawarto 22 umowy, natomiast 5 osób zrezygnowało z wypożyczenia sprzętu.

Pomoc w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych realizowano w Centrum przy ul. Jasnogórskiej 36. Wydano 326 decyzji administracyjnych przeznaczonych dla 108 osób. Do Częstochowskiego Centrum dla Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną przy ul. Marszałka Ferdynanda Focha 71a, wydano 42 decyzje administracyjne dla 9 osób, które również wymagały wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych. Ogółem wydano 368 decyzji administracyjnych na pomoc w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych przeznaczonych dla 117 osób.

Tabela 17 Dane dotyczące kierowania do ośrodków wsparcia

Nazwa placówki	Liczba decyzji	Liczba osób objętych pomocą
Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie przy ul. Jasnogórskiej 36	413	109
Dom Dziennego Pobytu dla Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną przy ul. Marszałka Ferdynanda Focha 71a	198	46
Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy ul. ks. Stanisława Staszica 10	85	37
Dzienny Dom „Senior+” przy ul. Wincentego Rapackiego 3/5	74	32
Dzienny Dom „Senior+” przy ul. Marysia 93	81	34
Dom Samotnej Matki i Dziecka przy ul. ks. Stanisława Staszica 5	46	26
Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Lakowej 101	50	43
Całodobowy Ośrodek Wsparcia przy ul. Marszałka Ferdynanda Focha 71a	12	2
Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Feliksa Nowowiejskiego 15	17	16

Osobom z niepełnosprawnością intelektualną lub zaburzeniami psychicznymi udzielono pomocy w postaci pobytu w mieszkaniach wspomaganych funkcjonujących przy Częstochowskim Centrum dla Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną. W roku sprawozdawczym wydano 32 decyzje administracyjne. Z niniejszej formy pomocy skorzystało 5 osób.

Osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagały pomocy innych osób, udzielono pomocy w postaci usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania. Usługi te obejmowały przede wszystkim pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi udzielana była ze względu na problemy w funkcjonowaniu w społeczeństwie, spowodowane zaburzeniami psychicznymi. W 2025 r. wydano 1 428 decyzji administracyjnych przyznających pomoc w formie usług opiekuńczych dla 679 podopiecznych oraz 93 decyzji dla 25 podopiecznych objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadania z zakresu pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi były realizowane przez Spółdzielnię Socjalną „Jasne, że zmiana”.

Tabela 18 Dane dotyczące usług opiekuńczych

Rodzaj usług	Liczba osób
usługi opiekuńcze	679
w tym:	
osoby samotne	209
osoby samotnie gospodarujące	398
osoby zamieszkałe z rodziną	72
specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	25
w tym:	
osoby samotne	22
osoby zamieszkałe z rodziną	3

Program „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2025 realizowano na rzecz opiekunów, którzy sprawowali bezpośrednią opiekę i wsparcie na rzecz osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Program miał za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami, poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach oraz zapewnienie czasowego zastępstwa w sprawowaniu opieki. Dzięki temu wsparciu, osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki nad osobami niepełnosprawnymi o znacznym stopniu niepełnosprawności dysponowały czasem, który mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw życiowych. Usługi opieki wytchnieniowej mogły służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby z niepełnosprawnością w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie mogli wykonywać swoich obowiązków. Realizacja powyższego zadania usług opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania została przekazana przez Gminę Miasto Częstochowa Polskiemu Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną KOŁO w Częstochowie. Zadanie realizowane było od maja do grudnia 2025 r. Natomiast świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego w ośrodku wsparcia realizowano w Centrum przy ul. Jasnogórskiej 36 w Częstochowie. Zadanie realizowane było od kwietnia do maja 2025 r. Gmina Miasto Częstochowa otrzymała od Wojewody Śląskiego na realizację Programu „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2025 kwotę 292 536 zł, tj. na realizację 5 736 godzin, w tym 5 000 godzin w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania oraz 736 godzin w ośrodku wsparcia. W ramach Programu zrealizowano 4 791 godzin usługi opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania oraz 736 godzin w ośrodku wsparcia.

Osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu udzielano pomocy w postaci skierowania i umieszczenia w domu pomocy społecznej. W 2025 r. umieszczono w domach pomocy społecznej 104 osoby z terenu miasta Częstochowy, z czego 63 osoby w domach pomocy społecznej położonych na terenie miasta Częstochowy, w tym: w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Wieluńskiej 1, w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Wesolej 14, w Domu Pomocy Społecznej przy ul. św. Jadwigi 84/86 oraz Domu Pomocy Społecznej przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza 2, a 1 osoba została umieszczona w Domu Pomocy Społecznej Domus Misericordiae przy ul. Ogrodowej 28. Natomiast 40 osób zostało umieszczonych w domach pomocy społecznej poza terenem naszego miasta, m.in. w Lublińcu, Blachowni, Krasnymstawie, Załęczu Małym, Końskich oraz Radomsku.

Tabela 19 Dane dotyczące skierowań do domu pomocy społecznej

Nazwa domu	Liczba miejsc	Liczba umieszczonych osób	Liczba umieszczonych osób z terenu Częstochowy	Liczba umieszczonych osób spoza terenu Częstochowy
Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenie Sióstr Wincenta a' Paulo w Częstochowie dla osób w podeszłym wieku przy ul. Wieluńskiej 1	135	43	42	1
Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenie Sióstr Albertynek Posługujących Ubogim w Częstochowie dla niepełnosprawnych intelektualnie kobiet przy ul. Wesolej 14	85	4	2	2
Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenie Braci Albertynów w Częstochowie dla niepełnosprawnych intelektualnie mężczyzn przy ul. św. Jadwigi 84/86	82	3	3	0
Dom Pomocy Społecznej w Częstochowie dla osób przewlekle psychicznie chorych przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza 2	192	13	12	1

W przypadku braku możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoba wymagająca pomocy innych osób z powodu wieku lub niepełnosprawności, może

korzystać z usług opiekuńczych i bytowych w formie rodzinnego domu pomocy. W 2025 r. w Rodzinnym Domu Pomocy przy ul. Brzezińskiej 57/59 umieszczono 9 osób.

W ramach wsparcia osób w wieku senioralnym, w okresie od maja do października 2025 r. zrealizowano XV edycję Akcji „Kawiarenka dla Seniora”. Dzięki uprzejmości lokalnych restauratorów, częstochowscy seniorzy w wybranych kawiarniach, restauracjach i klubach mogli za symboliczne 2 zł kupić kawę bądź herbatę. Beneficjentami Akcji byli mieszkańcy Częstochowy (kobiety i mężczyźni powyżej 60. roku życia), bez względu na wysokość posiadanego dochodu. Podstawowym założeniem Akcji była aktywizacja osób w wieku senioralnym oraz umożliwienie tej grupie osób pełniejszego udziału w życiu społecznym naszego miasta. Podczas realizacji Akcji wydano 1 408 kuponów uprawniających do zakupu kawy lub herbaty za 2 zł w 9 lokalach gastronomicznych.

X. WYPŁACANIE WYNAGRODZENIA ZA SPRAWOWANIE OPIEKI I KURATELI

MOPS w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej realizowanego przez gminę wypłacał przyznane przez sąd wynagrodzenia za sprawowanie opieki dla ustanowionych opiekunów prawnych oraz w ramach zadań własnych gminy wypłacał wynagrodzenia za sprawowanie kurateli. W 2025 r. wypłacono wynagrodzenia dla opiekunów prawnych na kwotę 646 241 zł. Środki te przeznaczone były dla 60 opiekunów prawnych. Z tego tytułu wypłacono łącznie 1 050 świadczeń. Dla ustanowionych kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych w minionym roku wydatkowano kwotę 145 045 zł. Środki te były przeznaczone na wypłatę dla 12 kuratorów. Z tego tytułu wypłacono łącznie 250 świadczeń.

XI. REALIZACJA PROJEKTÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ

Projekt „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”

Okres realizacji projektu: 5 sierpnia 2020 r. – 31 grudnia 2020 r.

Okres trwałości projektu: 1 stycznia 2021 r. – 31 grudnia 2025 r.

W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2025 r. projekt „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego objęty był zasadą zachowania trwałości.

Głównym zadaniem w okresie trwałości projektu było monitorowanie użyczonego rodzinom zastępczym sprzętu komputerowego oraz audiowizualnego. W II i IV kwartale roku 2025

pracownicy Sekcji Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej we współpracy z pracownikami Sekcji Informatyki przeprowadzili monitoring użyzonego sprzętu w 40 miejscach zamieszkania uczestników projektu oraz w 4 placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Wyznaczony pracownik Sekcji ds. Projektów i Współpracy Międzysektorowej systematycznie aktualizował listę uczestników projektu, współpracował w tym zakresie z koordynatorami z ramienia Stowarzyszenia na rzecz pomocy dziecku i rodzinie „DLA RODZINY”.

W sytuacjach rozwiązania lub ustania pieczy zastępczej zwracany sprzęt przekazywany był w drodze umowy użyczenia kolejnej rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, w której przebywa osoba uprawniona do otrzymania sprzętu.

W roku 2025 r. w Częstochowie wsparciem w postaci użyzonego sprzętu komputerowego do nauki zdalnej oraz sprzętu multimedialnego (drukarki, urządzenia wielofunkcyjne, głośniki, słuchawki bezprzewodowe, projektory z rzutnikami, telewizory) objęto 114 podmiotów, w tym: 72 rodziny zastępcze spokrewnione, 10 rodzin zastępczych zawodowych, 19 rodzin zastępczych niezawodowych, 4 rodzinne domy dziecka oraz 9 placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Projekt „Wygrana rodzina w Częstochowie”

Okres realizacji: 1 lutego 2025 r. - 31 stycznia 2028 r.

Wykonanie budżetu: 39 818,00 zł

MOPS jest jednym z partnerów projektu i realizuje Zadanie nr 1: Rekrutacja diagnoza, motywowanie i wsparcie uczestników projektu zgodnie z Modelem. Liderem projektu jest Gmina Miasto Częstochowa. Projekt „Wygrana rodzina w Częstochowie” współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, realizowany w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, Priorytetu FERS.05.00, Działania 05.01 - Innowacje społeczne (Innowacyjne działania społeczne). Celem projektu jest skalowanie modelu wzmacniania kapitału społecznego rodzin „Wygrana rodzina” na terenie Częstochowy poprzez zapewnienie równości szans życiowych dla 15 rodzin dotkniętych problemem dziedziczenia biedy. Proces wsparcia rodziny będzie wynosił co najmniej 18 miesięcy.

Główne rezultaty, które zostaną osiągnięte dzięki realizacji projektu to:

- objęcie wsparciem 15 rodzin dotkniętych problemami dziedziczenia biedy,
- poprawa społecznego funkcjonowania rodzin poprzez zwiększenie kompetencji i umiejętności w co najmniej 3 obszarach,

- zaangażowanie 20 podmiotów w lokalny system wsparcia.

Działania projektowe są ukierunkowane na niwelowanie barier w dostępie dzieci do wczesnej edukacji i opieki, opieki zdrowotnej, kształcenia, zdrowego odżywiania czy godnych warunków mieszkaniowych. Projekt ma na celu doprowadzanie do zmiany poprzez wykorzystanie potencjału i możliwości poszczególnych osób, w tym dzieci i ich rodzin, środowiska i systemu wsparcia.

W 2025 roku zaangażowani w działania projektu pracownicy socjalni Rejonowych Zespołów Pomocy Społecznej Nr 1 i 2 rekrutowali, a następnie zakwalifikowali do udziału w projekcie 15 rodzin dotkniętych problemem dziedziczenia biedy z obszaru rewitalizacji ujętego w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Częstochowy, w których dotychczasowe, długotrwałe korzystanie z usług pomocy społecznej nie przynosiło wystarczających efektów. Rozpoznali zasoby, ograniczenia i trudności rodzin, przeprowadzili obszerną wieloaspektową diagnozę.

Dwóch kierowników Rejonowych Zespołów Pomocy Społecznej Nr 1 i 2 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie pełniących w projekcie rolę specjalistów ds. włączenia wypracowanego modelu do lokalnych polityk brało udział w cyklicznych spotkaniach Zespołu Zadaniowego Lokalnego Systemu Wsparcia organizowanych przez koordynatora merytorycznego projektu, podczas których prowadzono prace nad przeglądem lokalnych zasobów, potencjałów i możliwych do podjęcia w obszarze projektu działań.

W ramach projektu organizowane były również przez koordynatora merytorycznego regularne spotkania Zespołu specjalistów, gdzie podejmowane były kwestie trudności z jakimi borykają się rodziny uczestniczące w projekcie (m.in. samotne rodzicielstwo, problemy wychowawcze, konflikty wewnątrzrodzinne, bezrobocie, brak legalnej pracy, trudne warunki mieszkaniowe), omawiane były możliwe formy wsparcia.

Projekt pn. „Rozwiń skrzydła” – Zadanie 1: Przystanek „Rozwiń skrzydła”

Okres realizacji: 1 września 2024 r. - 30 września 2026 r.

Wykonanie budżetu w ramach Zadania 1: 443 941,00 zł

Projekt pn. „Rozwiń skrzydła” – Zadanie 1: Przystanek „Rozwiń skrzydła”, będące częścią projektu pn. „Rozwiń skrzydła”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, realizowanego w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, dla Priorytetu FESL. 07.00 – Fundusze Europejskie dla społeczeństwa, Działania:

FESL.07.07 – Wsparcie rodziny, dzieci i młodzieży oraz deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej.

Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie za rok 2025

Celem projektu „Rozwiń skrzydła” jest wzrost jakości i efektywności oraz dostępności świadczonych usług społecznych na terenie Częstochowy skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci poprzez objęcie wsparciem specjalistycznym i terapeutycznym. Projekt podzielony jest na trzy zadania. MOPS jest realizatorem Zadania 1 pod nazwą Przystanek „Rozwiń Skrzydła”.

Uczestniczące w projekcie osoby mogą skorzystać ze wsparcia terapeuty środowiskowego, psychologa, logopedy, specjalisty integracji sensorycznej. Wsparcie ma pomóc w harmonijnym rozwoju dzieci z różnymi trudnościami rozwojowymi, emocjonalnymi i komunikacyjnymi. Rodzaj i ilość wsparcia dla każdego dziecka są dostosowywane są indywidualnie w ramach Indywidualnego Planu Działania (IPD) opracowanego przez zespół specjalistów. Grupą docelową w Zadaniu 1 Przystanek „Rozwiń skrzydła” jest 80 dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym oraz młodzież, wymagające wsparcia (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci z niepełnosprawnością) oraz ich rodzice lub opiekunowie prawni.

W 2025 roku ze wsparcia w ramach Zadania 1 Przystanek „Rozwiń skrzydła” skorzystało łącznie 83 dzieci i młodzieży oraz 64 rodziców/opiekunów. Najczęściej występującymi trudnościami wśród uczestników projektu były:

1) trudności rozwojowe i zdrowotne dzieci:

- opóźnienia rozwojowe,
- zaburzenia mowy i komunikacji,
- afazja rozwojowa,
- zaburzenia integracji sensorycznej,
- różnego rodzaju niepełnosprawności,
- zaburzenia neurorozwojowe;

2) problemy emocjonalne i psychiczne:

- zaburzenia lękowe i fobie społeczne,
- trudności w radzeniu sobie z emocjami,
- obniżone poczucie własnej wartości,
- problemy adaptacyjne w środowisku szkolnym i rówieśniczym;

3) problemy behawioralne i społeczne:

- trudności w relacjach z rówieśnikami,
- problemy z koncentracją i funkcjonowaniem w grupie,
- zachowania impulsywne lub agresywne,

- uzależnienie od Internetu lub nowych technologii.

Rodzicom dzieci uczestniczących w projekcie udzielono wsparcia w zakresie:

- zdobycia wiedzy o potrzebach dziecka,
- nauczania skutecznych metod wychowawczych,
- radzenia sobie ze stresem i przeciążeniem emocjonalnym,
- poprawy komunikacji w rodzinie.

Zajęcia w ramach Zadania Przystanek „Rozwiń skrzydła” odbywają się przy ul. Generała Kazimierza Pułaskiego 59/65.

Projekt „Rodzina – tutaj szczęście się zaczyna”

Okres realizacji: 1 maja 2025 r. - 31 maja 2027 r.

Wykonanie budżetu po stronie MOPS: 48 078,00 zł

Gmina Miasto Częstochowa realizuje projekt pn. „Rodzina – tutaj szczęście się zaczyna” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Priorytet VII. Fundusze Europejskie dla społeczeństwa, Działania 7.7 Wsparcie rodziny, dzieci i młodzieży oraz deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej. Nabór nr FESL.07.07-IZ.01-133/24. Partnerem projektu jest Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Dziecku i Rodzinie „DLA RODZINY”.

Wkład własny w 2025 r. w realizowanym przez Gminę Miasto Częstochowa projekcie stanowiły środki w wysokości 48 078,00 zł wydatkowane na świadczenia na utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych, w tym na utrzymanie dzieci z niepełnosprawnościami. Świadczenia te były wypłacane przez MOPS.

Celem projektu jest realizacja działań w zakresie wsparcia deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez objęcie wsparciem rodzinnych form pieczy zastępczej, wsparcia rodzin zastępczych, dzieci przebywających w pieczy poprzez zapewnienie stabilnego, bezpiecznego i wspierającego środowiska dla dzieci przebywających w rodzinach zastępczych, a także podniesienie jakości życia rodzin zastępczych poprzez różnorodne formy wsparcia.

Grupę docelową projektu stanowi 290 osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, w tym 150 dzieci objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

XII. WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ, WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA 2026 ROK

1. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

- kontynuowanie oraz intensyfikowanie współpracy z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w celu zapewnienia skoordynowanego i kompleksowego wsparcia,
- zapewnienie stałego i specjalistycznego wsparcia merytorycznego dla Zespołów ds. Pracy Socjalnej poprzez współpracę z psychologiem oraz psychiatrą, w szczególności w zakresie pracy z osobami doświadczającymi kryzysów życiowych, problemów zdrowia psychicznego oraz trudności wychowawczych,
- rozwój pomocy dla osób niepełnosprawnych przewidzianej w Programie „Aktywny samorząd”, zwłaszcza pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, pomocy w uzyskaniu prawa jazdy oraz pomocy w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej. Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz placówkami edukacyjnymi, w celu promowania ww. pomocy dla osób z niepełnosprawnością,
- podejmowanie działań mających na celu podnoszenie prestiżu zawodowego pracowników socjalnych,
- polepszenie bazy lokalowej do prowadzenia działań wspierających osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny – modernizacja zewnętrzna budynku przy ul. Jasnogórskiej 36.

2. Potrzeby w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

- intensyfikacja działań mających na celu ustanawianie rodzin wspierających,
- wzmożenie działań ukierunkowanych na rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej i zmierzających do pozyskania kandydatów do sprawowania zawodowo rodzinnej pieczy zastępczej, w tym również w formie pogotowia rodzinnego,
- zachowanie zasobu miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- zwiększenie zatrudnienia kadry w Stowarzyszeniu na rzecz pomocy dziecku i rodzinie „DLA RODZINY”,
- utworzenia zaplecza mieszkań dla potrzeb prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej pełnionych zawodowo.

WYKAZ TABEL

Tabela 1 Dane dotyczące wydatków zrealizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie w 2025 roku	5
Tabela 2 Dane dotyczące dochodzenia należności	9
Tabela 3 Dane dotyczące rodzinnej pieczy zastępczej	10
Tabela 4 Dane dotyczące finansowania świadczeń dla dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej	10
Tabela 5 Dane dotyczące umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	11
Tabela 6 Dane dotyczące opłaty rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	11
Tabela 7 Dane dotyczące usamodzielnienia wychowanków	12
Tabela 8 Dane dotyczące przyznanych zasiłków stałych w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej	15
Tabela 9 Dane dotyczące pomocy udzielonej w ramach zadań własnych w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej	15
Tabela 10 Dane dotyczące wydanych decyzji administracyjnych w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej	15
Tabela 11 Dane dotyczące udzielonej pomocy niematerialnej w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej	16
Tabela 12 Dane dotyczące pomocy udzielonej w Sekcji ds. Przeciwdziałania Bezdomności	18
Tabela 13 Dane dotyczące usług Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie	22
Tabela 14 Dane dotyczące osiągniętych wskaźników	22
Tabela 15 Dane dotyczące dofinansowania zadań z Programu „Aktywny samorząd”	23
Tabela 16 Dane dotyczące dofinansowania zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych	25
Tabela 17 Dane dotyczące kierowania do ośrodków wsparcia	26
Tabela 18 Dane dotyczące usług opiekuńczych	27
Tabela 19 Dane dotyczące skierowań do domu pomocy społecznej	28